

Boekje Conjunctuur Samenvattingen + overige voorbereiding voor de toets

Economie

Inhoud:

<i>Wat?</i>	<i>blz.</i>
h1 & h2 samengevat	2
h3 samengevat	3
h4 samengevat	4
wat moet weten	5
Begrippen	6 & 7
Links	7
Test je zelf	8 t/m 10
Antwoorden test	10 t/m 12

H1 Conjunctuurschommelingen Samenvatting

De op- en neergaande beweging van de economie binnen een periode van vijf tot tien jaar noemen we de conjunctuur. Deze op- en neergaande beweging wordt veroorzaakt door het stijgen of dalen van de effectieve vraag (de totale bestedingen). Gaan in een periode de bestedingen omhoog dan is er een opgaande conjunctuur of economisch herstel. Als de bestedingen dalen, daalt de productie en is er sprake van krimp. We hebben dan te maken met een neerwaartse conjunctuur of recessie.

Er kunnen drie conjuncturele situaties onderscheiden worden:

- **Onderbesteding:** de bestedingen (effectieve vraag) zijn lager dan de productiecapaciteit. Er wordt minder gevraagd dan er geproduceerd kan worden.
- **Bestedingsevenwicht:** de bestedingen zijn even hoog als de productiecapaciteit.
- **Overbesteding:** de bestedingen overtreffen de productiecapaciteit. De productie kan niet aan de vraag voldoen.

Onderbesteding leidt tot conjuncturele werkloosheid, overbesteding tot inflatie.

H2 Twee visies Samenvatting

Klassieken: loon = kosten

Volgens de klassieke economen kan werkloosheid bestreden worden door de lonen te verlagen. Hierdoor dalen de prijzen, verbetert de internationale concurrentiepositie, neemt de export en de productie toe en stijgt de werkgelegenheid. Het prijsmechanisme (hier het op en neergaan van de lonen) zorgt voor evenwicht tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

Deze theorie kan effectief zijn als een land kampt met onderbesteding en het buitenland niet. Een verlaging van de loonkosten levert dan een concurrentievoordeel op. Als het buitenland ook kampt met onderbesteding is het verlagen van de lonen geen effectief middel om de werkloosheid te bestrijden.

Keynesianen: loon = koopkracht

Waar klassieke economen de aanbodkant van de economie benadrukken legt Keynes de nadruk op de vraagzijde van de economie.

Volgens Keynes lost loondaling in een periode van laagconjunctuur de werkloosheid niet op. Als het loon daalt, daalt de koopkracht en de effectieve vraag. Hierdoor daalt de productie en stijgt de werkloosheid. Een beter middel om de werkloosheid te bestrijden is volgens Keynes het vergroten van de bestedingen. Dit kan de overheid doen door:

- zelf meer te besteden;
- er voor te zorgen dat particulieren meer gaan besteden (belastingen verlagen).

Ook de centrale bank van een land kan de economie stimuleren door de rente te verlagen. Hierdoor zullen de mensen minder sparen, meer lenen en meer consumeren en investeren. Bij overbesteding moet de overheid de bestedingen afremmen. Dat kan door zelf minder te besteden of door belastingen te verhogen. Een verhoging van de rente kan ook hier effectief zijn om de bestedingen af te remmen.

Anticyclisch conjunctuurbeleid

Het afwisselend gas geven en afremmen door de overheid is een vorm van conjunctuurpolitiek. Het doel hiervan is de bestedingen in de pas te laten lopen met de productiecapaciteit. Dit beleid noemen we een anticyclisch conjunctuurbeleid (begrotingsbeleid).

Multiplier

Door de bestedingen te stimuleren in een tijd van onderbesteding gaan particulieren meer consumeren. De effectieve vraag neemt toe, de productie stijgt, de werkgelegenheid stijgt en het inkomen stijgt. Omdat het inkomen stijgt gaan mensen weer meer consumeren. Hierdoor stijgt de effectieve vraag verder, neemt ook de productie verder toe, stijgt de werkgelegenheid en het inkomen, etc.. Deze kettingreactie noemen we het multipliereffect.

Overheidstekort

Door het stimuleren van de economie bij onderbesteding (meer besteden door de overheid of belastingen verlagen) wordt het overheidstekort groter. De overheid financiert dit tekort door geld te lenen, hetgeen bij onderbesteding niet moeilijk is. Particulieren geven immers te weinig uit en sparen te veel. Doordat de overheid die extra besparingen van de particulieren leent blijft het geld circuleren in de kringloop. Als het beleid succes heeft verdient de overheid een deel van haar tekort terug doordat de belastinginkomsten weer stijgen.

Bij overbesteding kan het overheidstekort door dit anticyclisch beleid weer kleiner worden.

H3 Keynesiaans model Samenvatting

De theorie van Keynes kan weergegeven worden met behulp van een model. Een model is een vereenvoudigde weergave van de werkelijkheid.

Het keynesiaans model zonder overheid en buitenland.

De consumptiefunctie: $C = cY + C_0$.

' C_0 ' is de autonome consumptie: ongeacht het inkomen wordt er zoveel geconsumeerd.

' c ' is de marginale consumptiequote en geeft aan wat er bij een toename van het inkomen extra wordt geconsumeerd.

De investeringfunctie: $I = I_0$.

De investeringen van de bedrijven (het kopen van kapitaalgoederen) wordt in dit model autonoom verondersteld, dus niet afhankelijk van andere factoren.

De effectieve vraag: $EV = C + I$.

De effectieve vraag bestaat uit de vraag van de gezinnen (consumptie) en de vraag van de bedrijven (investeringen).

De evenwichtsvergelijking: $Y = EV$.

Als de totale vraag naar goederen gelijk is aan het inkomen is er sprake van inkomensevenwicht. Dit hoeft niet te betekenen dat er ook sprake is van bestedingsevenwicht.

Gezamenlijk vormen deze vergelijkingen een eenvoudig Keynesiaans model. Dat kan er als volgt uitzien:

(1) $C = 0,8 Y + 40$ miljard

(2) $I = 60$ miljard

(3) $EV = C + I$

(4) $Y = EV$

De vergelijkingen 1 t/m 4 geven de gezinsconsumptie, de bedrijfsinvesteringen, de totale bestedingen (effectieve vraag) en de evenwichtsvergelijking weer. De eerste twee vergelijkingen zijn gedragsvergelijkingen. Zij geven het gedrag van consumenten en producenten weer.

De bestedingsvergelijking is een definitievergelijking en de laatste vergelijking is de evenwichtsvergelijking.

Oplossing van het model

Door het model op te lossen vinden we de hoogte van het evenwichtsincome, de consumptie en de effectieve vraag.

$Y = 500$

$C = 440$

$I = 60$

$EV = 500$

De besparingen, dat deel van het inkomen dat niet geconsumeerd wordt kan als volgt berekend worden.

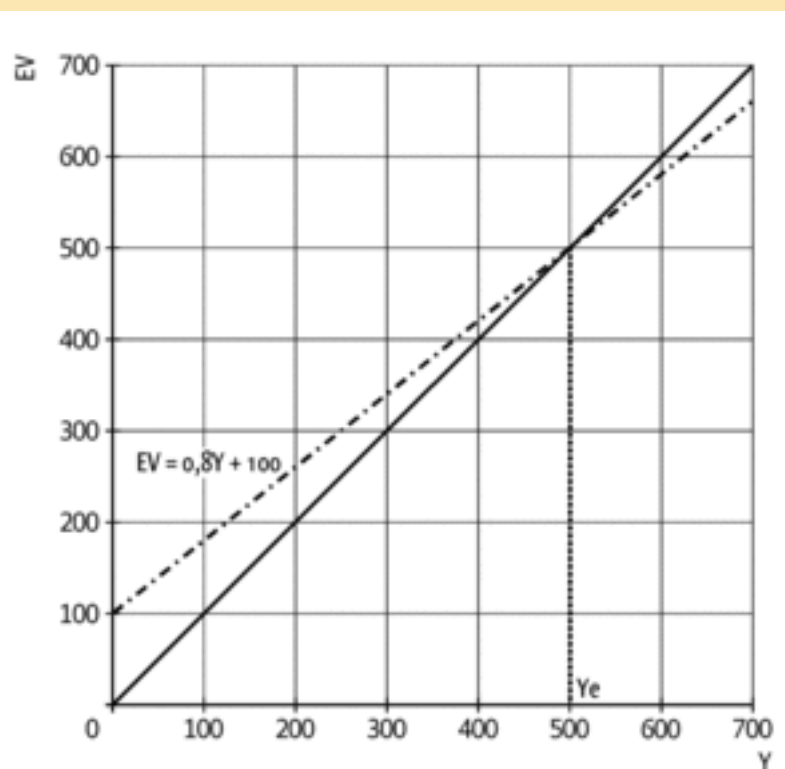
$S = Y - C$.

$S = Y - (0,8Y + 40) = 0,2Y - 40$.

$S = 0,2 \cdot 500 - 40 = 60$. Hierbij is 0,2 de marginale spaarquote.

Grafische weergave

Hiervoor tekenen we de bestedingsvergelijking en de evenwichtsvergelijking. Op de horizontale as komt het inkomen en op de verticale as de effectieve vraag.

H4 Werkeloosheid, wat doen we er aan? Samenvatting

Als de gehele beroepsbevolking aan het werk is, spreken we van volledige werkgelegenheid. Het nationaal inkomen kan dan berekend worden door het aantal arbeiders (beroepsbevolking) te vermenigvuldigen met de arbeidsproductiviteit. De arbeidsproductiviteit is gelijk aan de gemiddelde productie per werknemer. Het inkomen bij volledige werkgelegenheid duiden we aan met Y_f (Y full employment). Of Y_f tot stand komt, hangt niet alleen af van de totale bestedingen, maar ook van de beschikbare productiecapaciteit.

Structurele werkloosheid

Als de productiecapaciteit onvoldoende is om alle mensen aan het werk te krijgen is er sprake van structurele werkloosheid. Deze werkloosheid is niet op te lossen door de effectieve vraag te verhogen. Bij bestedingsevenwicht is er sprake van inkomensevenwicht en een volledige benutting van de productiecapaciteit. In die situatie is er geen conjuncturele werkloosheid, maar kan er wel structurele werkloosheid bestaan.

Bestrijden van conjuncturele werkloosheid

Conjuncturele werkloosheid kan opgelost worden door:

- de autonome bestedingen te laten toenemen;
- het verhogen van de marginale consumptiequote.

Uit het algemeen model kan de multiplier afgeleid worden.

$C = cY + C_0$	$C_0 =$ de autonome consumptie
$I = I_0$	$I_0 =$ de autonome investeringen
$EV = C + I$	$c =$ marginale consumptiequote
$Y = EV$	

$$Y = \frac{1}{1 - c} (C_0 + I_0)$$

De factor

$$\frac{1}{1 - c}$$

is de multiplier.

De verandering van het nationaal inkomen is gelijk aan de waarde van de multiplier maal de verandering van de autonome bestedingen: $\Delta Y = \text{multiplier} \cdot \Delta (C_0 + I_0)$. Door de autonome bestedingen te vergroten (stijging overheidsbestedingen bijvoorbeeld) stijgt het nationaal inkomen.

Ook een hogere consumptiequote leidt tot een hoger nationaal inkomen. Hoe groter de consumptiequote hoe groter de multiplier en hoe sterker de groei van het nationaal inkomen.

Oplossen structurele werkloosheid

Als de productiecapaciteit niet toereikend is om iedereen aan werk te helpen, is arbeidsduurverkorting een mogelijkheid om de structurele werkloosheid op te heffen. Als iedereen op jaarbasis minder uren werkt, kunnen meer mensen ingezet worden om dezelfde productie te behalen.

Wat moet je kunnen/weten?

“hoofdstuk 1”

- uitleggen wanneer zich een situatie van onderbesteding, bestedingsevenwicht of overbesteding voordoet.
- aan de hand van een conjunctuurgolf uitleggen wanneer er sprake is van onderbesteding en wanneer van overbesteding.

“hoofdstuk 2”

- uitleggen hoe volgens de klassieke economen het marktmechanisme automatisch zorgt voor evenwicht, zowel op de goederenmarkt als op de arbeidsmarkt.
- uitleggen hoe volgens de klassieke economen een economische crisis bestreden moet worden.
- uitleggen dat volgens Keynes de klassieke economische theorie in een periode van laagconjunctuur een averechtse werking heeft.
- uitleggen hoe volgens Keynes een economische crisis bestreden moet worden.
- de werking van de multiplier uitleggen.
- uitleggen hoe anticyclisch conjunctuurbeleid werkt.

“hoofdstuk 3”

- uitleggen waarom de marginale consumptiequote in derdewereldlanden hoger is dan in rijke landen.
- uitleggen dat de som van de marginale consumptiequote en marginale spaarquote 1 is.
- de gemiddelde consumptiequote berekenen.
- uit een consumptiefunctie de spaarfunctie afleiden.
- vaststellen of een vergelijking een gedragsvergelijking, een definitievergelijking of een evenwichtsvergelijking is.
- uit een eenvoudig model (zonder overheid en zonder buitenland) het evenwichtsincome berekenen.
- een eenvoudig keynesiaans model grafisch tekenen.

“hoofdstuk 4”

- de arbeidsproductiviteit berekenen.
- factoren noemen waardoor de arbeidsproductiviteit verandert.
- uit een model zonder overheid en zonder buitenland berekenen hoeveel werklozen er zijn en die splitsen in conjuncturele en structurele werkloosheid.
- het verband tussen de werkgelegenheid en het nationaal inkomen grafisch weergeven.
- de multiplier berekenen.
- met behulp van de multiplier berekenen hoeveel het nationaal inkomen verandert door een verandering van de autonome bestedingen.
- uitleggen dat het evenwichtsincome kan toenemen door een hogere marginale consumptiequote.
- uitleggen dat structurele werkloosheid opgelost kan worden door arbeidsduurverkorting.

Begrippen

“hoofdstuk 1”

bestedingsevenwicht

De totale bestedingen zijn gelijk aan de productiecapaciteit.

conjuncturele werkloosheid

Werkloosheid die een gevolg is van het tekort schieten van de bestedingen ten opzichte van de productiecapaciteit, waardoor de vraag naar arbeid kleiner is dan het aanbod van arbeid.

conjunctuur (= conjunctuurcyclus)

Schommelingen in het niveau van de bestedingen ten opzichte van de productiecapaciteit.

Conjunctuurgolf

Geeft de afwijking van de effectieve vraag ten opzichte van de productiecapaciteit weer.
economisch herstel (= opgaande conjunctuur)
Periode waarin de bestedingen omhoog gaan.
effectieve vraag (= totale bestedingen)
Totale vraag naar goederen en diensten door gezinnen, bedrijven, overheid en buitenland.

kapitaalgoederenvoorraad (= kapitaalgoederen]

Goederen die nodig zijn om andere producten voort te brengen.

onderbesteding

De totale bestedingen zijn kleiner dan de productiecapaciteit.

overbesteding

De totale bestedingen zijn groter dan de productiecapaciteit.

productiecapaciteit

De hoeveelheid goederen die een land of een bedrijf maximaal kan produceren in een periode (meestal een jaar).

recessie

Afnemende economische groei beneden de trendmatige groei.

totale bestedingen (= effectieve vraag)

Totale vraag naar goederen en diensten door gezinnen, bedrijven, overheid en buitenland.

trend (= trendmatige groei)

De gemiddelde groei van de productiecapaciteit over een langere periode.

trendmatige groei (= trend)

De gemiddelde groei van de productiecapaciteit over een langere periode.

“hoofdstuk 2”

anticyclisch conjunctuurbeleid

Beleid van de overheid dat tegen de conjunctuurgolf ingaat om zo de conjunctuurschommelingen te dempen. Als het slecht gaat met de economie dan stimuleert de overheid de economie door de belastingen te verlagen en/of de overheidsbestedingen te verhogen.

marktmechanisme (= prijsmechanisme)

De prijs en de verhandelde hoeveelheid van een product komt tot stand door het vrije spel van vraag en aanbod. Er wordt precies evenveel aangeboden als gevraagd.

multiplier

Als door een extra besteding van de overheid van bijvoorbeeld \square 10 miljard het bruto binnenlands product toeneemt met $m \square$ 10 miljard, dan is m de multiplier.

“hoofdstuk 3”

autonome consumptie (= niet sparen)

Consumptie die niet afhankelijk is van de hoogte van het nationaal inkomen.

autonome investeringen (= I_0)

Investeringen die niet afhankelijk zijn van een andere factor in het model, zoals de hoogte van het nationaal inkomen.

bestedingsevenwicht

De totale bestedingen zijn gelijk aan de productiecapaciteit.

bestedingsvergelijking

Een vergelijking die weergeeft hoeveel de consumenten en de producenten samen willen besteden bij een bepaalde waarde van het nationaal inkomen.

consumptie

Het kopen van goederen en diensten door gezinnen.

consumptiefunctie

Het verband tussen de consumptie van gezinnen en het nationaal inkomen.

definitievergelijking

Een gelijkheid die altijd waar is.

evenwichtsvergelijking

Beschrijft de voorwaarde waaronder een model in evenwicht is.

evenwichtsvoorwaarde

Het nationaal inkomen is gelijk aan de effectieve vraag ($Y=EV$).

gedragsvergelijking

Een vergelijking die het gedrag van de verschillende sectoren in een economie, zoals gezinnen en bedrijven, weergeeft.

gemiddelde consumptiequote (C/Y)

Het deel van het nationaal inkomen dat wordt geconsumeerd.

inkomensevenwicht

De totale vraag naar goederen is gelijk aan het nationaal inkomen.

investeren

Het aanschaffen van kapitaalgoederen door een onderneming of bedrijf: het kopen van goederen of diensten om er verder mee te produceren.

marginale consumptiequote

Geeft aan welk deel van een extra verdiende euro wordt uitgegeven aan consumptie.

marginale spaarquote

Geeft aan welk deel van een extra verdiende euro wordt gespaard.

spaarfunctie

Het verband tussen de voorgenomen besparingen en het nationaal inkomen.

sparen

Het niet consumeren van een deel van het inkomen.

“hoofdstuk 4”

arbeidsproductiviteit

De productie per persoon per tijdseenheid

(bijvoorbeeld per uur of per arbeidsjaar).

bestedingsevenwicht

De totale bestedingen zijn gelijk aan de productiecapaciteit.

structurele werkloosheid

Werkloosheid die ontstaat door blijvende veranderingen in de economie zoals het vervangen van arbeid door machines, verplaatsing van productie naar lagelonenlanden, verslechtering van de internationale concurrentiepositie en door te hoge lonen.

Yf (lees: Y full employment).

Het nationaal inkomen bij volledige werkgelegenheid. De waarde van het nationaal inkomen waarbij de gehele beroepsbevolking aan het werk is.

Links;

Conjunctuur en structuur: video 15 min.

<http://www.youtube.com/watch?v=zK1Q497UAFA>

Rap tussen Keynes en Hayek: video 8 minuten.

<http://www.economielokaal.nl/index.php/gtst/lesmateriaalgst/367-keynes-vs-hayek>

Het Keynesiaanse model: video 7 minuten.

http://www.youtube.com/watch?v=H7SayQ1KS5k&list=PLaL-6-0jWZEK4JIBbtIGpzvGpn-DLu_D9

Vervolg Keynesiaanse model: video 9 minuten.

http://www.youtube.com/watch?v=p_vXJR8P3fc&list=PLaL-6-0jWZEK4JIBbtIGpzvGpn-DLu_D9

Modellen en werkloosheid: video 7 minuten.

http://www.youtube.com/watch?v=W4HB7RP-oYU&list=PLaL-6-0jWZEK4JIBbtIGpzvGpn-DLu_D9

Werkloos Van Kooten en de Bie: video 10 minuten.

<http://www.youtube.com/watch?v=h5Ow9u1dKWI>

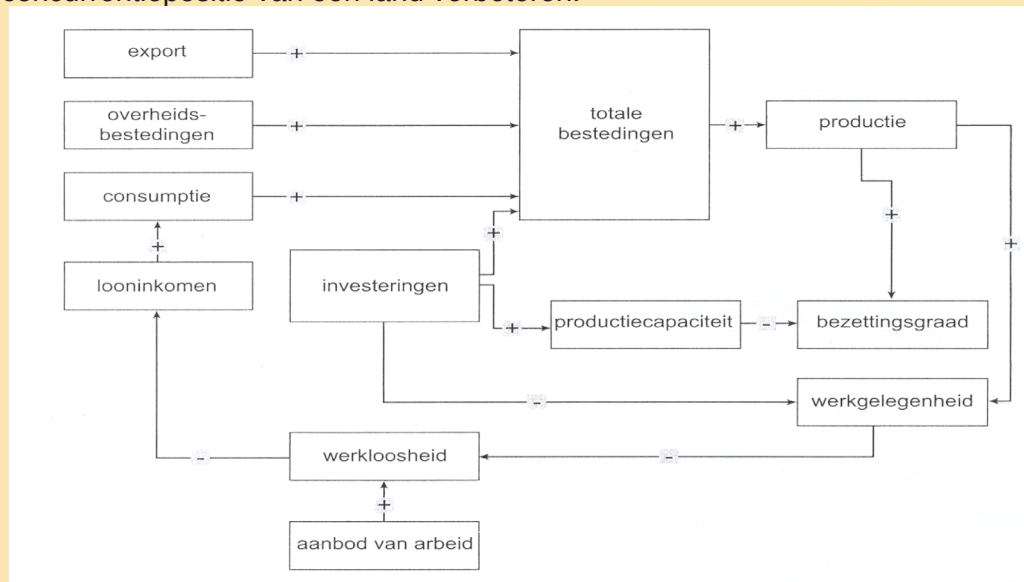
Test je zelf

“hoofdstuk 1 t/m 4”

Opdracht 1 CE H07T1TV02 aangepast

Alle pijlen gericht op investeren

Investerings zijn economisch van groot belang; ze worden door economen zelfs bestempeld als de motor van de economie van een land. Vooral de ontwikkeling van nieuwe producten en productieprocessen gaat gepaard met grote investeringen. Deze innovatie kan de internationale concurrentiepositie van een land verbeteren.

Figuur 1

In figuur 1 staan in een pijlschema economische verbanden weergegeven. Investerings spelen in dit schema een centrale rol. Elke pijl geeft een oorzaak-gevolg verband weer. Een + bij een pijl duidt op een positief verband tussen oorzaak en gevolg. Wanneer er een - bij een pijl staat, betekent dit dat er een negatief verband tussen oorzaak en gevolg is. Zo zal een stijging van het aanbod van arbeid tot gevolg hebben dat de werkloosheid stijgt en zal een stijging van de werkgelegenheid tot gevolg hebben dat de werkloosheid daalt.

Als de bestedingen stijgen, kan er overbesteding ontstaan.

a. Leg aan de hand van het pijlschema uit hoe door een toename van de investeringen de dreigende overbesteding kan worden voorkomen.

Een toename van de investeringen veroorzaakt via de bestedingen een directe toename van de productie. Vervolgens veroorzaakt deze toename van de productie een verdere toename van de productie die door economen het multipliereffect wordt genoemd.

b. Beschrijf aan de hand van de pijlen in het pijlschema hoe dit multipliereffect tot stand komt. Benoem elke pijl die in de beschrijving wordt gebruikt.

Een econoom heeft kritiek op het pijlschema, omdat het gevolg van innovatieve investeringen door bedrijven voor de internationale concurrentiepositie niet in het schema staat.

c. Tussen welke twee begrippen in het pijlschema moet een pijl getrokken worden om aan de kritiek van deze econoom tegemoet te komen? Geef aan waar deze pijl begint en of bij deze pijl een + of een - moet worden gezet en verklaar die + of -

d. Valt deze nieuw getrokken pijl onder de klassieke of keynesiaanse visie? Verklaar het antwoord.

Tussen de 4 begrippen onderin (werkgelegenheid, werkloosheid, aanbod van arbeid en loon) bestaan ook volgens de klassieke visie verbanden over de arbeidsmarkt.

e. Beschrijf de klassieke visie over de arbeidsmarkt uitgaande van (hoge) werkloosheid? Verklaar het antwoord.

Opdracht 2

Gegeven is een gesloten economie zonder overheidssector. De productiecapaciteit is op de korte termijn constant. De investeringen bedragen 40 miljard. De gezinnen zijn van plan, onafhankelijk van het nationaal inkomen, voor een bedrag van 20 miljard te consumeren. Van elke toename van het nationaal inkomen consumeren de gezinnen 80%. De besparingen zijn gelijk aan het verschil tussen het nationaal inkomen en de consumptie. In de evenwichtssituatie zijn de besparingen gelijk aan de investeringen.

a. Leid met behulp van bovenstaande gegevens een compleet model af voor deze economie (inclusief een spaarfunctie).

De beroepsbevolking omvat 8,6 miljoen mensen. In de evenwichtssituatie zijn 7,5 miljoen mensen ingeschakeld.

b. Bereken de gemiddelde arbeidsproductiviteit.

Met inschakeling van alle kapitaalgoederen is het mogelijk \square 320 miljard te produceren.

c. Bereken de conjuncturele en de structurele werkloosheid.

d. Bereken het gemiddeld inkomen per hoofd van de beroepsbevolking.

e. Bereken met welk bedrag de autonome consumptie moet toenemen om de conjuncturele werkloosheid op te lossen. Rond af op vier decimalen.

f. Bereken hoe groot de marginale consumptiequote moet worden om de conjuncturele werkloosheid op te lossen.

Opdracht 3

Voor de Nederlandse economie zou het volgende eenvoudig model kunnen gelden:

(1)	$W = EV$	$W =$ nationaal product
(2)	$Y = W$	$Y =$ nationaal inkomen
(3)	$EV = C + I$	$EV =$ effectieve vraag
(4)	$C = 4/5 Y + 40$	$C =$ consumptie
(5)	$I = 50$	$I =$ investeringen
(6)	$Y^* = 500$	$Y^* =$ productiecapaciteit

Alle bedragen luiden in miljarden euro's.

a. Bereken het evenwichtsinkomen.

b. Is er bij het evenwichtsinkomen sprake van onderbesteding, bestedingsevenwicht of overbesteding? Verklaar het antwoord.

De overheid neemt maatregelen zodat de autonome consumptie met \square 10 miljard toeneemt.

c. Beschrijf met behulp van een volledig pijltjesschema de kettingreactie die de multiplierwerking van de toename van de autonome consumptie met \square 10 miljard weergeeft.

Stel dat vergelijking (5) $I = 0,1 C + 10$ is, en niet $I = 50$.

Het inkomensevenwicht blijft gelijk.

d. Zal de autonome consumptie dan met meer of minder moeten toenemen om hetzelfde effect te bereiken (als bij vraag c.)? Verklaar het antwoord.

Opdracht 4

Gegeven is het volgende macromodel van een gesloten economie zonder overheid.

(1) $C = 0,75Y + 45$ $C =$ particuliere consumptie

(2) $I = 50$ $I =$ particuliere investeringen

(3) $Y = EV$ $Y =$ nationaal inkomen

(4) $EV = C + I$ $EV =$ effectieve vraag

De bedragen in vergelijking (1) t/m (4) luiden in miljarden euro's.

De productiecapaciteit bedraagt $Y^* = 400$ miljard.

Het aanbod in arbeidsjaren bedraagt 8.300.000.

De arbeidsproductiviteit bedraagt 50.000.

- Wat voor een soort vergelijking is vergelijking (1)?
- Bereken de conjuncturele werkloosheid in arbeidsjaren.
- Bereken de structurele werkloosheid in arbeidsjaren.
- Bereken het bedrag waarmee de autonome consumptie moeten worden verhoogd om de productiecapaciteit maximaal te benutten.

Antwoorden "Test je zelf"

Uitwerking opdracht 1

- Een antwoord waaruit blijkt dat een toename van de investeringen tot een grotere productiecapaciteit leidt (waardoor de bezettingsgraad daalt).
- Een antwoord waaruit blijkt dat een toename van de productie tot stijgende werkgelegenheid leidt, waardoor de werkloosheid daalt en het looninkomen zal stijgen; hierdoor zal de consumptie toenemen, waardoor de totale bestedingen stijgen en de productie verder toeneemt.
- Uit het antwoord moet blijken dat er een pijl moet worden getrokken die begint bij investeringen en naar export gaat waarbij een + staat.
hierdoor kunnen Nederlandse bedrijven goedkopere en betere producten maken.
- Klassieke visie: het gaat met name over een betere concurrentiepositie/aanbodkant/lagere kosten per product.
- Bij (hoge) werkloosheid is aanbod groter dan de vraag naar arbeid (werkgelegenheid), hierdoor daalt het loon (prijs), waardoor de vraag stijgt en het aanbod daalt tot er geen werkloosheid is.

Uitwerking opdracht 2

a. $I = 40$
 $C = 0,8Y + 20$
 $EV = C + I$
 $EV = Y$
en
 $I = 40$
 $S = 0,2Y - 20$
 $S = I$

b. Het evenwichtsincome bedraagt $0,2Y - 20 = 40 \Rightarrow y = 60/0,2$ dus $Y = 300$ miljard.
De arbeidsproductiviteit = $\square 300$ miljard / $7,5$ miljoen = $\square 40.000$.

c. De productiecapaciteit bedraagt $\square 320$ miljard dan werken er 320 miljard / $40.000 = 8$ miljoen personen.

Conjuncturele werkloosheid = $8 - 7,5 = 0,5$ miljoen personen.

Structurele werkloosheid = $8,6 - 8 = 0,6$ miljoen personen.

d. 300 miljard / $8,6$ miljoen = $\square 34.883,72$

e. Als de conjuncturele werkloosheid nul moet worden zal het nationaal inkomen $\square 320$ moeten bedragen. Dus $\rightarrow Y = 20$. De multiplier van de autonome consumptie bedraagt in dit model 5.

Dus $20 = 5 \Delta Co$

$\Delta Co = 4$

f. Het model oplossen met de marginale consumptiequote als onbekende (c).

$Y = C + I$

$Y = cY + Co + Io$

$Y - cY = 60$

$320 - 320c = 60$

$320c = 260$

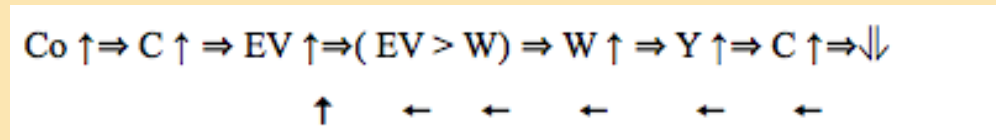
$c = 260/320 = 13/16 = 0,8125$.

Uitwerking opdracht 3

a. $Y = W > Y = C + I > Y = 4/5 Y + 40 + 50 > 1/5 Y = 90 > Y = 1 : 1/5 * 90 > Y = 5 * 90 = 450$

b. Onderbesteding: de productie (450) is kleiner dan de productiecapaciteit (500)

c.

d. Minder

Door de toename van de autonome consumptie stijgen de investeringen ook direct (in de eerste periode), zodat de autonome consumptie met minder (8,33) hoeft toe te nemen.

Uitwerking opdracht 4

a. Gedragsvergelijking.

b. $Y = EV = C + I \rightarrow Y = 0,75Y + 95 \rightarrow 0,25Y = 95 \rightarrow Y = 380.$

Productiecapaciteit is 400 miljard $\rightarrow 400 - 380 = 20$ miljard/50.000 = 400.000 arbeidsjaren.

c. $8.300.000 - 400 \text{ miljard}/50.000 = 8.300.000 - 8.000.000 = 300.000$ arbeidsjaren.

d. $\Delta Y = \text{multiplier} \times \Delta Co \rightarrow 20 = 1/(1 - 0,75) \times \Delta Co$

$20(1 - 0,75) = \Delta Co \rightarrow 20 \times 0,25 = \Delta Co \rightarrow \Delta Co = 5.$